

Národní monitorovací
středisko pro drogy
a závislosti

Evropská školní studie o alkoholu a jiných drogách (ESPAD) 2015

Přehled hlavních výsledků v ČR a v Evropě

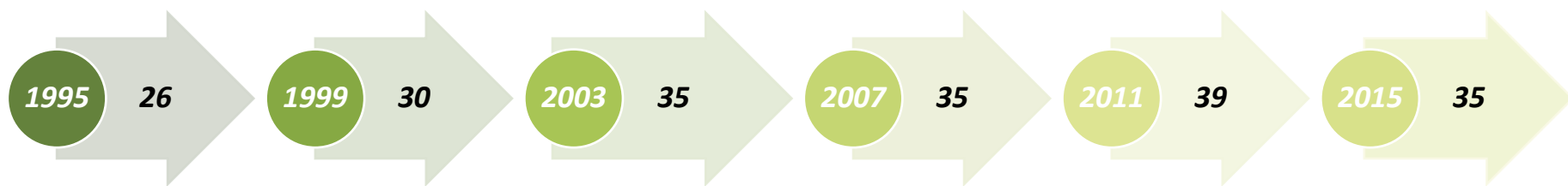
Mgr. Pavla Chomynová

PhDr. Ladislav Csémy

> Studie ESPAD

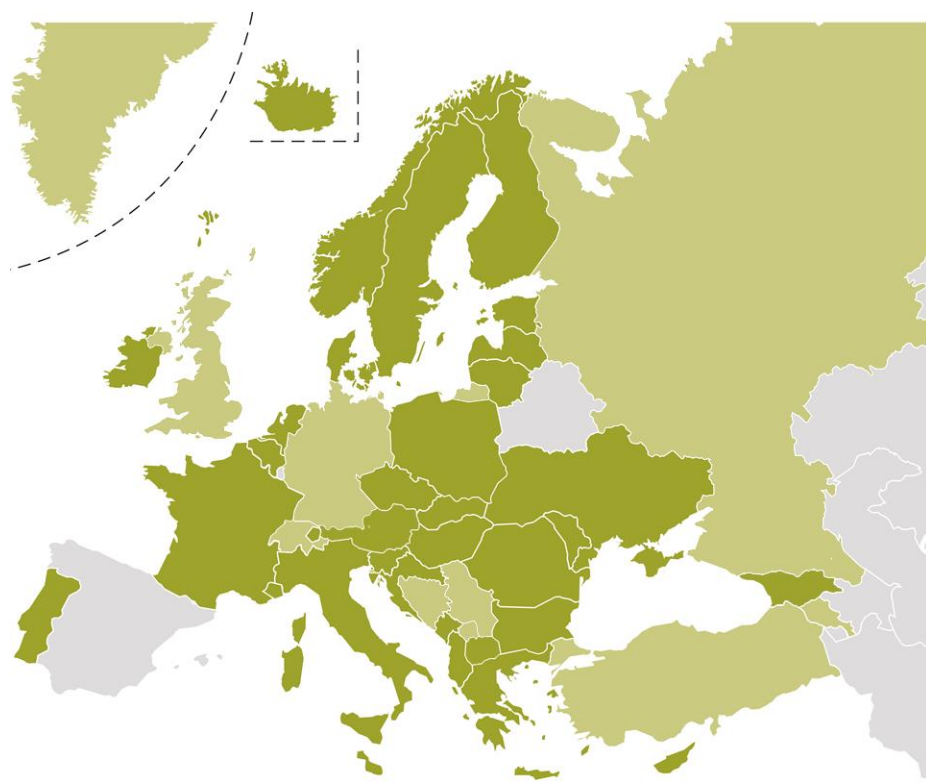
> Realizace studie 1995–2015

46 zemí se
účastnilo
alespoň jedné
vlny studie
ESPAD

21 zemí se
účastnilo
všech 6 vln
sběru dat

Švédská rada
pro alkohol a
jiné drogy
(CAN) +
EMCDDA
od r. 2011

v ČR
PCP/NUDZ +
NMS
od r. 2003

> Studie ESPAD 2015: Situace a trendy v ČR

Kouření cigaret

Užívání nelegálních drog

Pití alkoholu

Gaming a gambling

ČR:

**celkem sesbíráno 6707
dotazníků na 208
školách**

**z toho 2738 studentů
narozených v r. 1999**

> Kouření cigaret

66,1 % v životě

- 65,2 % chlapců
- 66,9 % dívek

29,9 % v posledních 30 dnech

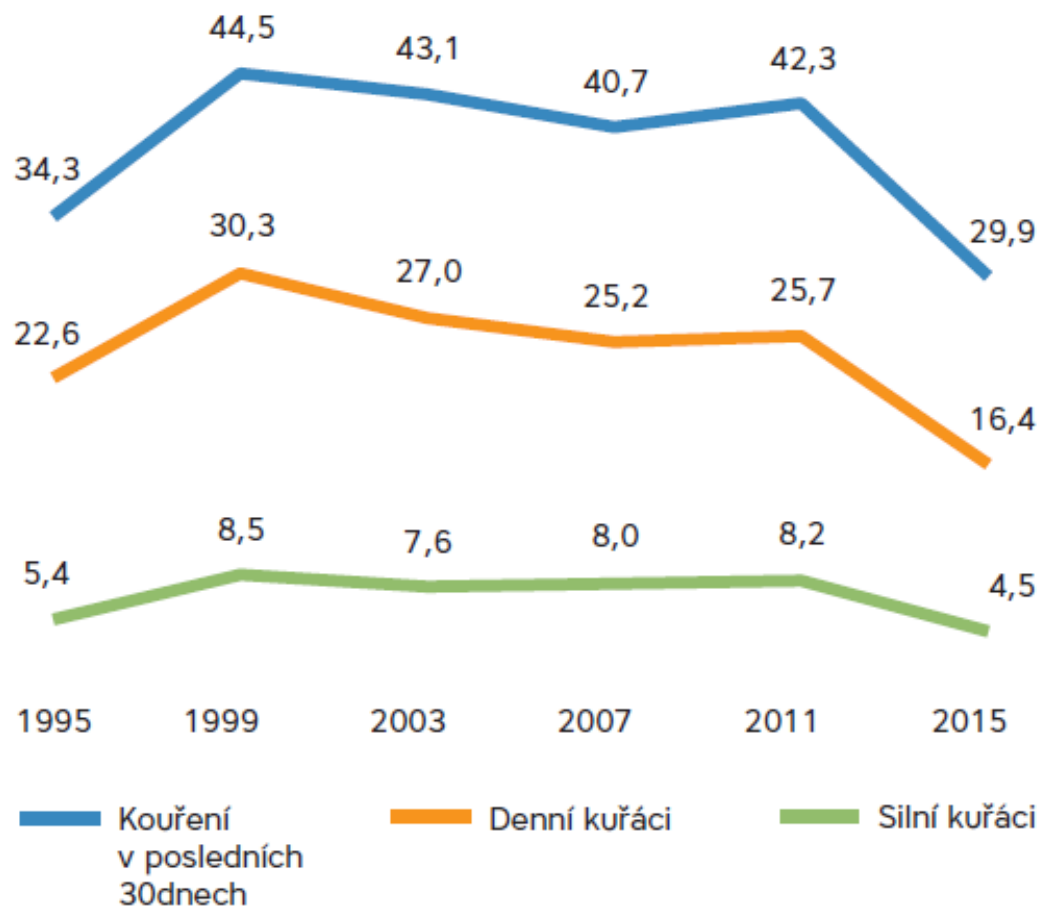
- 27,4 % chlapců
- 32,2 % dívek

16,4 % kouří denně

- 15,3 % chlapců
- 17,5 % dívek

4,5 % kouří denně 11 a více cigaret

- 4,3 % chlapců
- 4,5 % dívek

> Konzumace alkoholu (1)

95,8 % v životě

- 95,0 % chlapců
- 96,8 % dívek

68,5 % v posledních 30 dnech

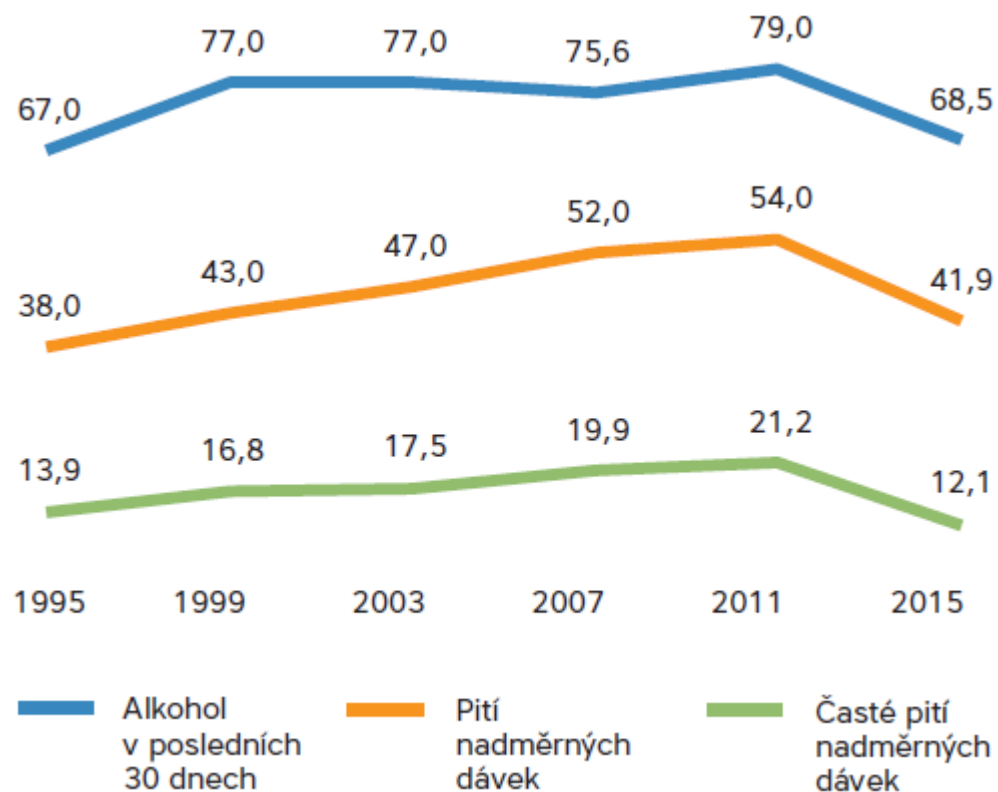
- 69,9 % chlapců
- 67,0 % dívek

14,9 % 6+ v posledních 30 dnech

- 18,3 % chlapců
- 11,3 % dívek

12,1 % časté pití nadměrných dávek

- 14,3 % chlapců
- 10,1 % dívek

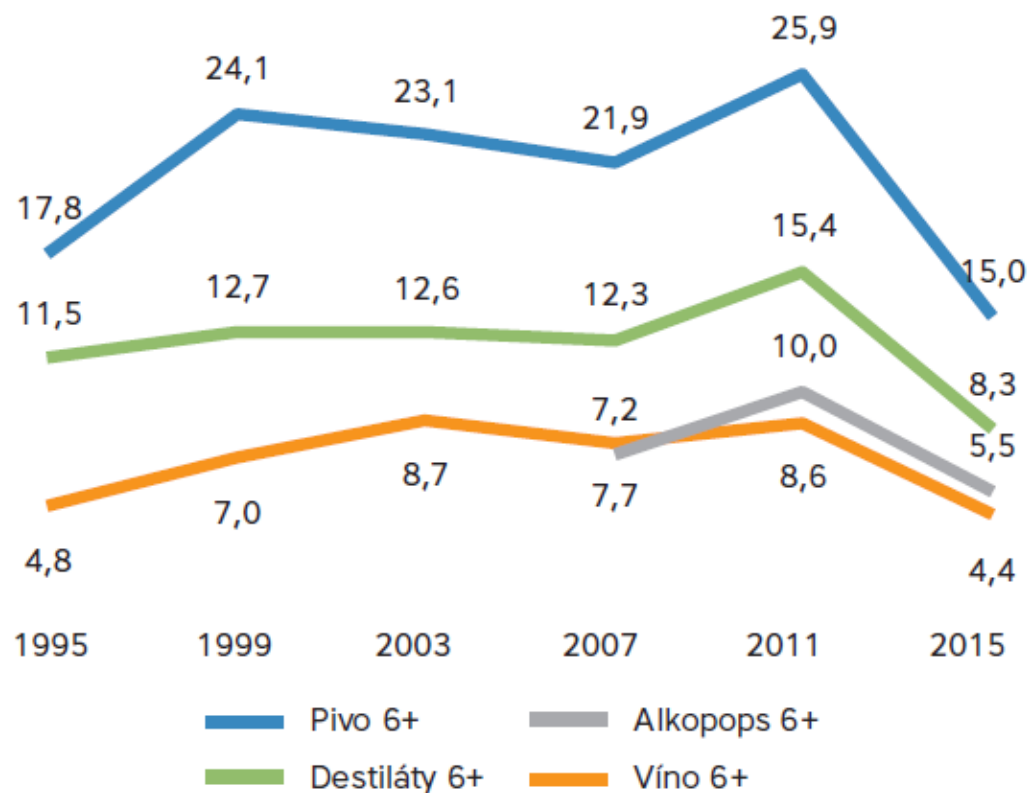
Konzumace alkoholu (2)

Pití 6krát nebo častěji v posl. 30 dnech

***pokles konzumace alkoholu u
chlapců i u dívek***

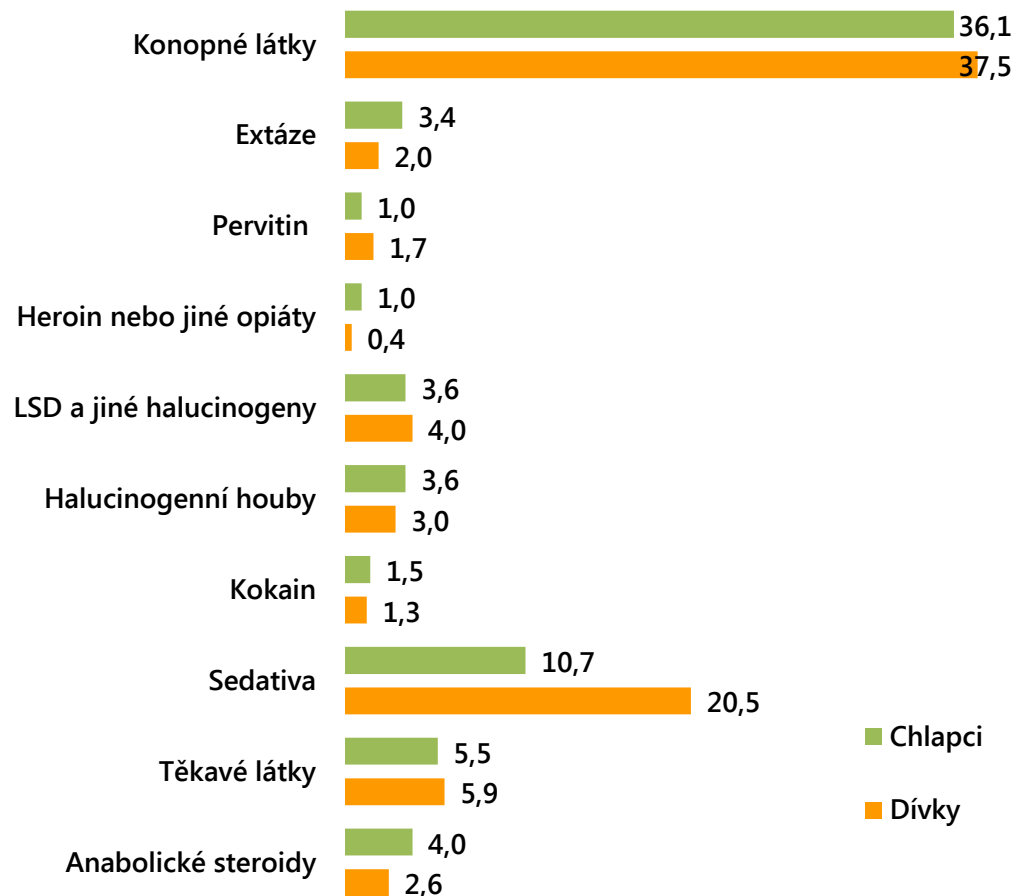
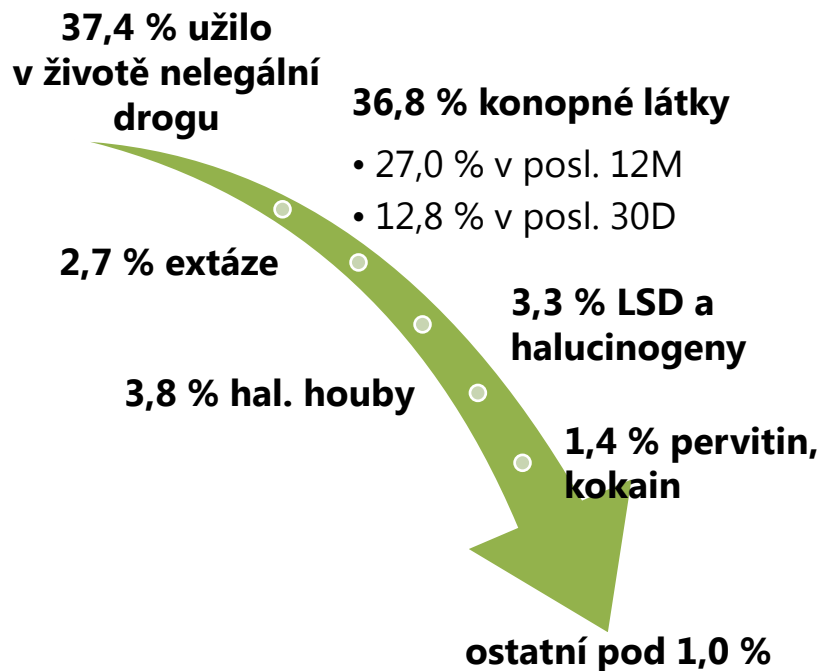
pokles u všech druhů alkoholu

***3/4 z těch, co pili alkohol v
posledních 30 dnech, ho
konzumovali v restauraci, baru
nebo na diskotéce***

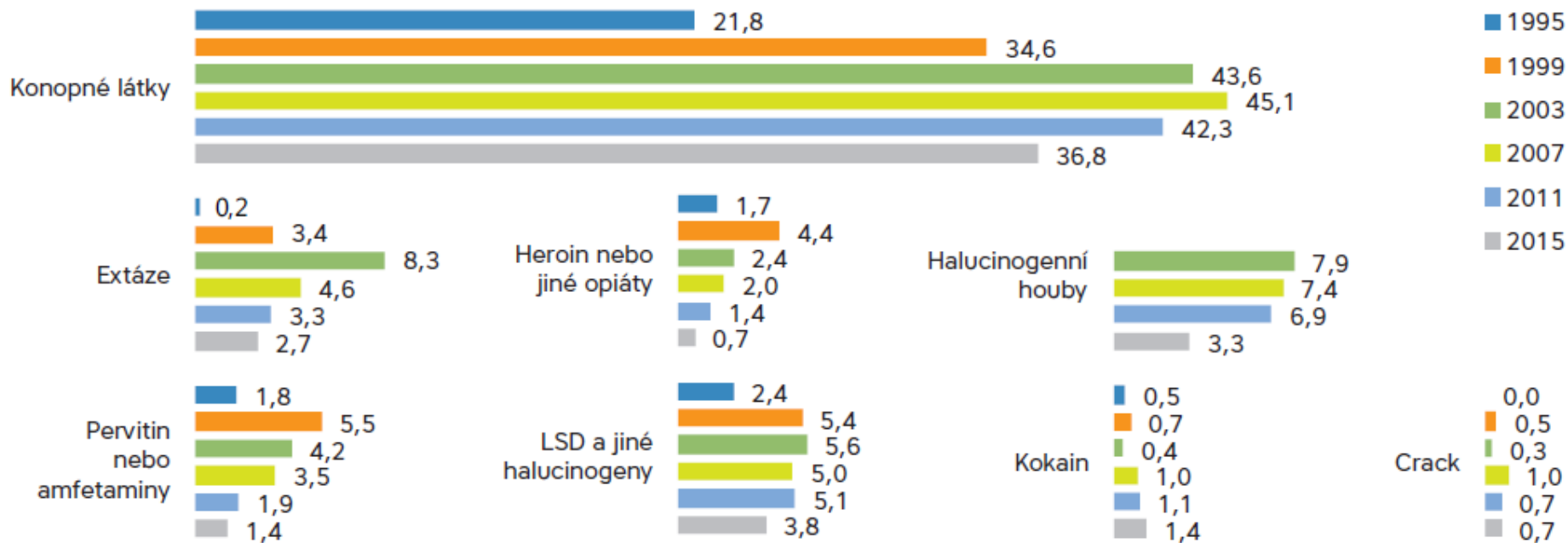
> Zkušenosti s nelegálními drogami (1)

Celoživotní prevalence

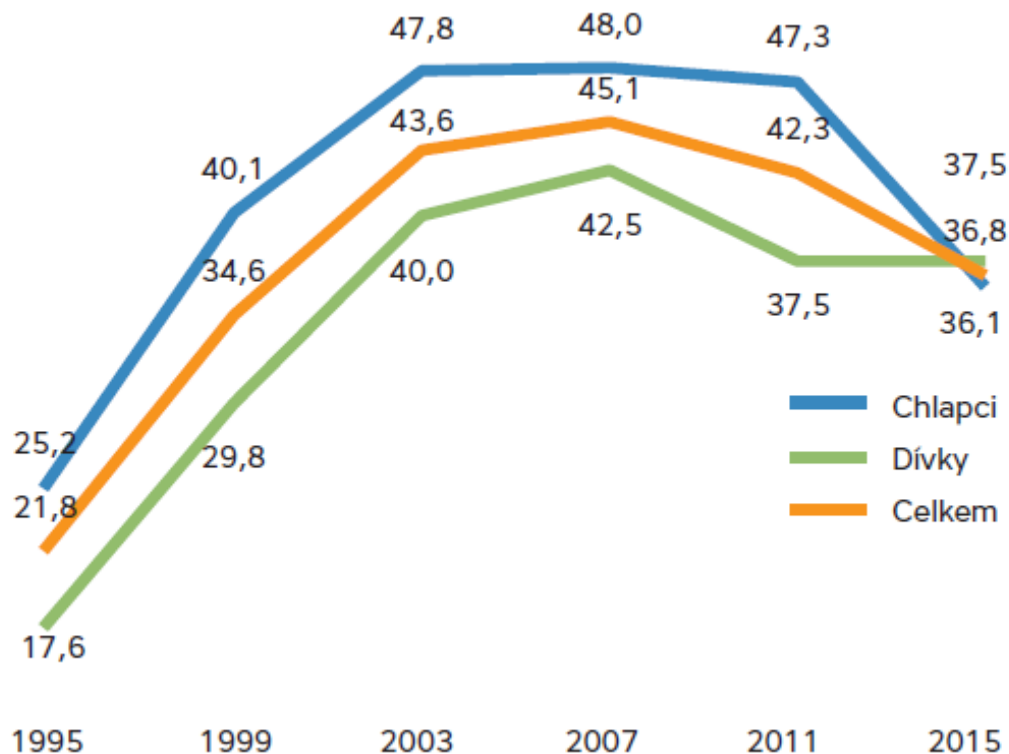

> Zkušenosti s nelegálními drogami (2)

Celoživotní prevalence

> Užívání konopných látek (1) Celoživotní prevalence

***pokles u
chlapců***

***stabilní u
dívek***

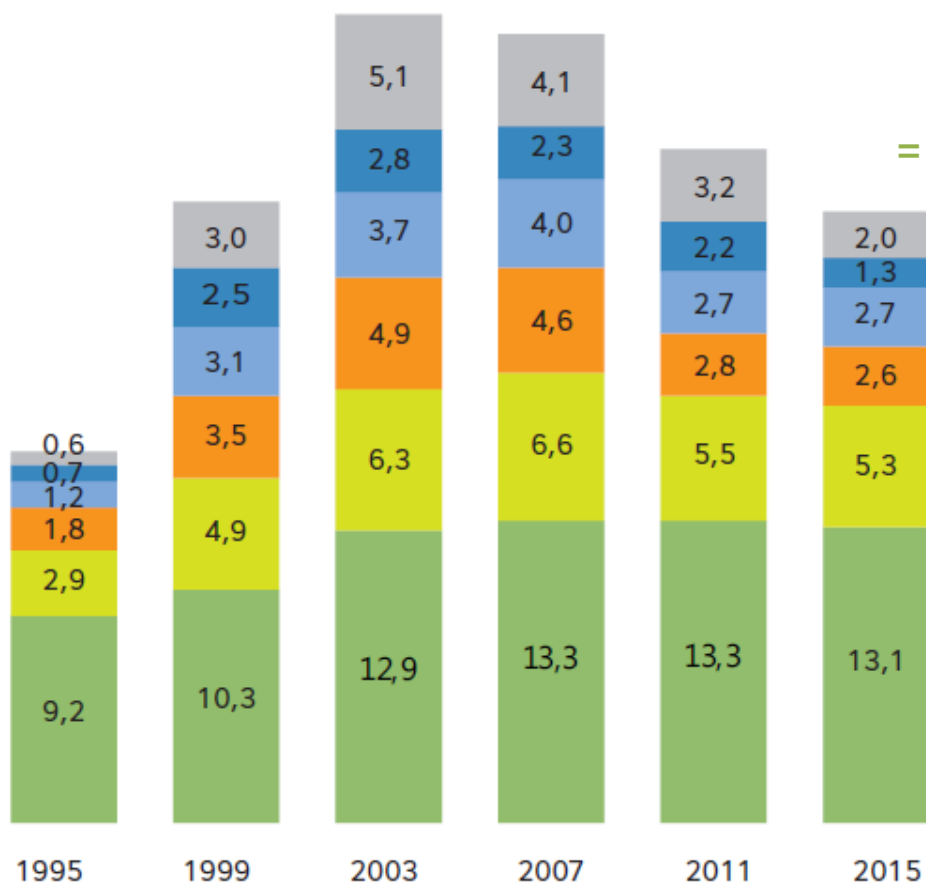

***vyrovnávání
rozdílů***

Užívání konopných látek (2)

Frekvence užití v posl. 12 měsících

= 27,0 %

*stabilní podíl studentů s
jednorázovou zkušeností s užitím
konopných látek*

pokles u opakovaného užívání

> Subjektivně vnímaná dostupnost Celkem snadné nebo velmi snadné

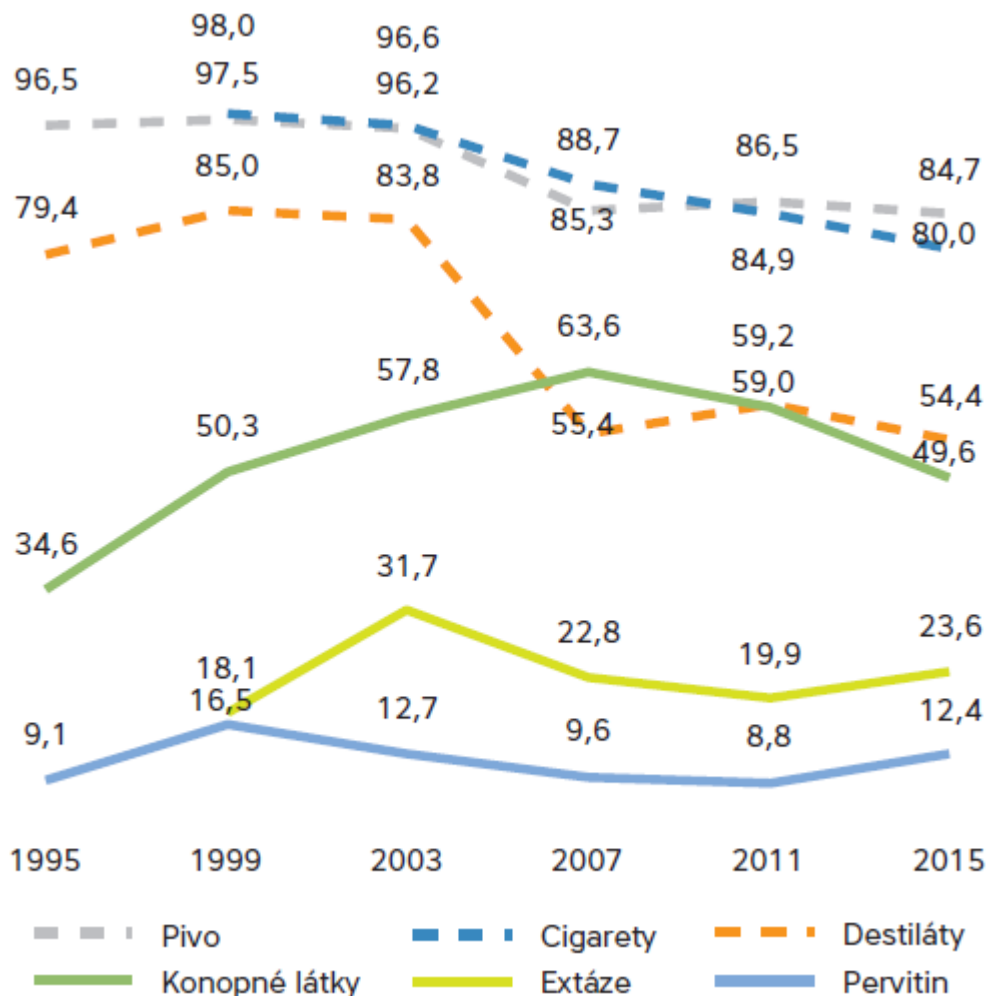
**více než 80 %
pivo a cigarety**

více než 50 % destiláty

50 % konopné látky

24 % extáze

**12 % pervitin a
kokain**

> Internet, gaming a gambling

**83,9 % denně
surfuje na
internetu**

**41,5 % tráví
denně na
internetu 4+
hodin**

**27,6 % (téměř)
denně hraje
počítačové hry**

**9,1 % hrálo v
posledních 12
měsících o
peníze**

**2,7 % v riziku
problémového
hráctví**

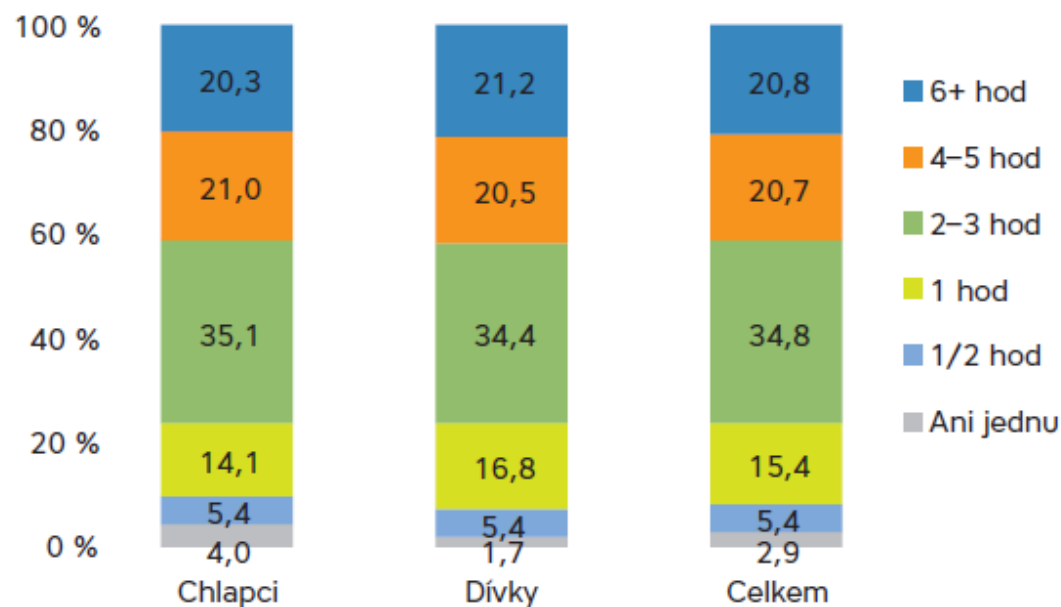
*internet = sociální sítě,
surfování, stahování hudby a
videí, hraní on-line her*

*hraní her o peníze = karty nebo
kostky, loterie a kurzové sázky,
na internetu i mimo něj*

*nadměrné
užívání
= 76,3 %*

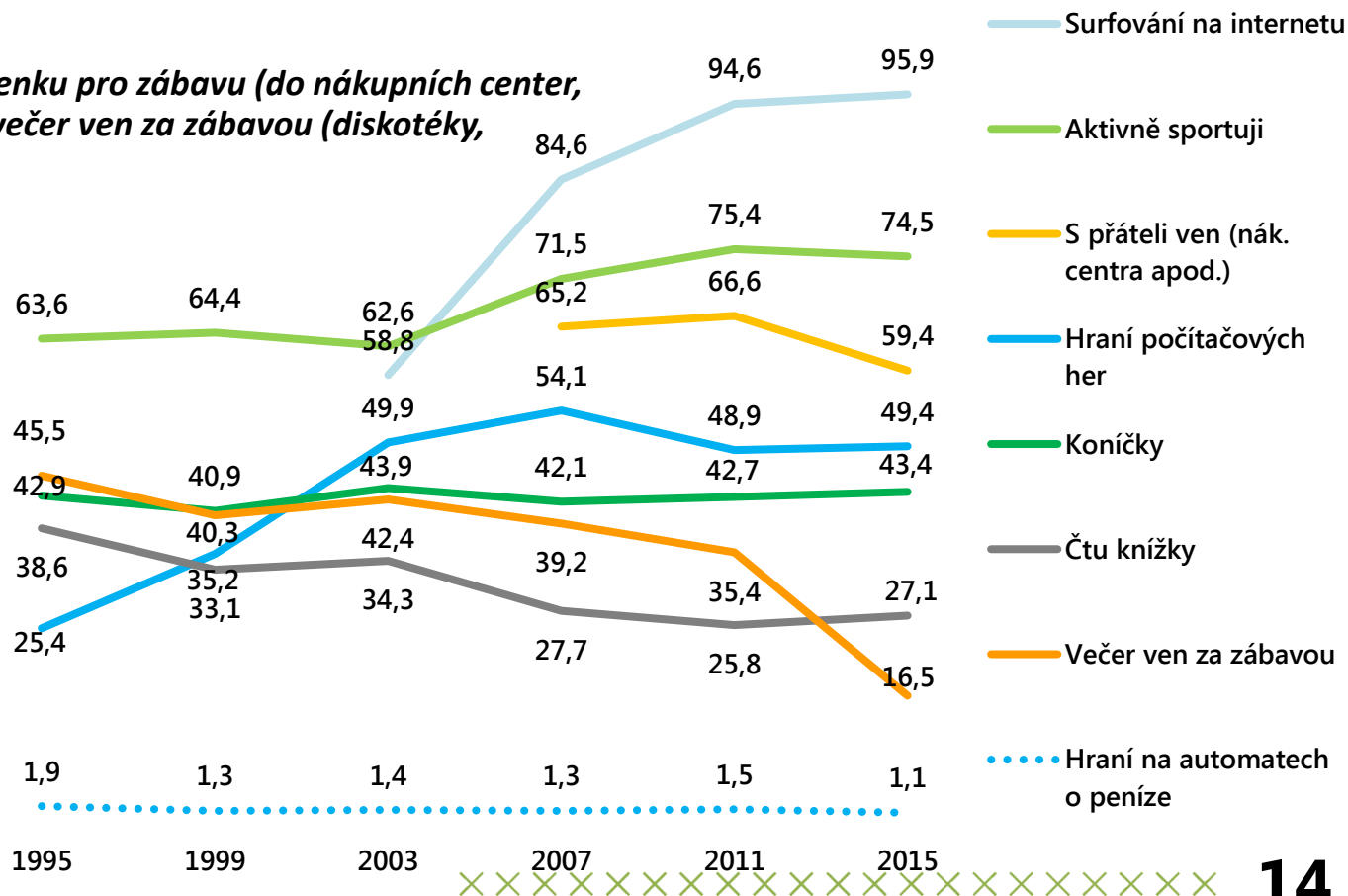
Holstein et. al., 2014

Trávení volného času Jednou týdně nebo častěji

ROSTE surfování na internetu, koníčky, organizovaný čas

KLESÁ chůze s přáteli venku pro zábavu (do nákupních center, parku, po ulici), chůze večer ven za zábavou (diskotéky, kavárny, večírky)

> Předběžné výsledky 2015

*Můžeme
výsledkům
věřit?*

*Opravdu se
méně kouří?*

*Opravdu se
méně pije
alkohol?*

*Proč se holky
chovají jinak
než kluci?*

*Jak je to v
Evropě?*

?

> Změny v r. 2015

1995 – 1999 – 2003 – 2007 – 2011

- agentura INRES-SONES/Lékařské informační centrum

v roce 2015

- agentura FOCUS

jíný vzhled dotazníku

Následující otázky se budou týkat užívání marihuany a hašiše (konopí).

C21. Jak obtížné by podle Vašeho názoru pro Vás bylo sehnat si marihuanu nebo hašiš, kdybyste chtěl/a?

- 1 ☐ Nemožné
2 ☐ Velmi obtížné
3 ☐ Celkem obtížné
4 ☐ Celkem snadné
5 ☐ Velmi snadné
6 ☐ Nevím

C22. Kolikrát (pokud vůbec) jste užil/a marihuanu ("trávu") nebo hašiš?

(Označte jeden rámeček v každém řádku.)

	Nikdy	1-2 krát	3-5 krát	6-9 krát	10-19 krát	20-39 krát	40 nebo vícekrát
a) Za celý život	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
b) Za posledních 12 měsíců	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
c) Za posledních 30 dnů	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
	1	2	3	4	5	6	7

C23. V jakém věku (pokud vůbec) jste POPRVÉ užil/a marihuanu nebo hašiš?

- 1 ☐ Nikdy
2 ☐ 9 let nebo dříve
3 ☐ 10 let
4 ☐ 11 let
5 ☐ 12 let
6 ☐ 13 let
7 ☐ 14 let
8 ☐ 15 let
9 ☐ 16 let nebo později

více odmítnutí na straně škol (cca 20 %)

Následující otázky se budou týkat užívání marihuany a hašiše (konopí).

C3. Jak obtížné by podle Vašeho názoru pro Vás bylo sehnat si marihuanu nebo hašiš, kdybyste chtěl/a?

- 1) Nemožné
2) Velmi obtížné
3) Celkem obtížné
4) Celkem snadné
5) Velmi snadné
6) Nevím, neumím posoudit
- ① ② ③ ④ ⑤ ⑥

C4. Kolikrát (pokud vůbec) jste užil/a marihuanu ("trávu") nebo hašiš?

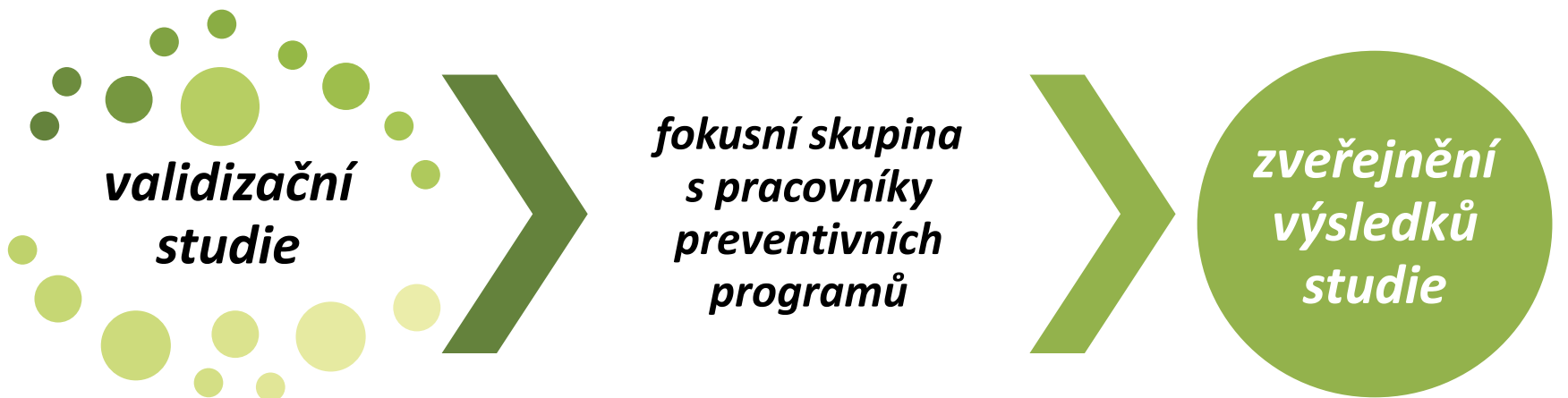
V každém řádku musí být označeno jen jediné odpověď!

	Nikdy	1-2 krát	3-5 krát	6-9 krát	10-19 krát	20-39 krát	40 nebo vícekrát
A) Za celý život	①	②	③	④	⑤	⑥	⑦
B) Během posledních 12 měsíců	①	②	③	④	⑤	⑥	⑦
C) Během posledních 30 dnů	①	②	③	④	⑤	⑥	⑦

C5. V jakém věku (pokud vůbec) jste POPRVÉ užil/a marihuanu nebo hašiš?

	Nikdy	9 let či dříve	10 let	11 let	12 let	13 let	14 let	15 let	16 či více let
	①	②	③	④	⑤	⑥	⑦	⑧	⑨

Další kroky

- ***sběr dat červen 2016***
- ***120 škol, > 5000 respondentů***
- ***zkrácený dotazník***

- **pracovníci**
adiktologických služeb
- **aktuální situace**
v užívání návykových
látek na školách

**20. 9. 2016 spolu s
mezinárodní zprávou**

- **INTERPRETACE TRENDŮ**

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

> Studie ESPAD 2015: Situace a trendy v Evropě

Kouření cigaret

Pití alkoholu

Užívání nelegálních drog

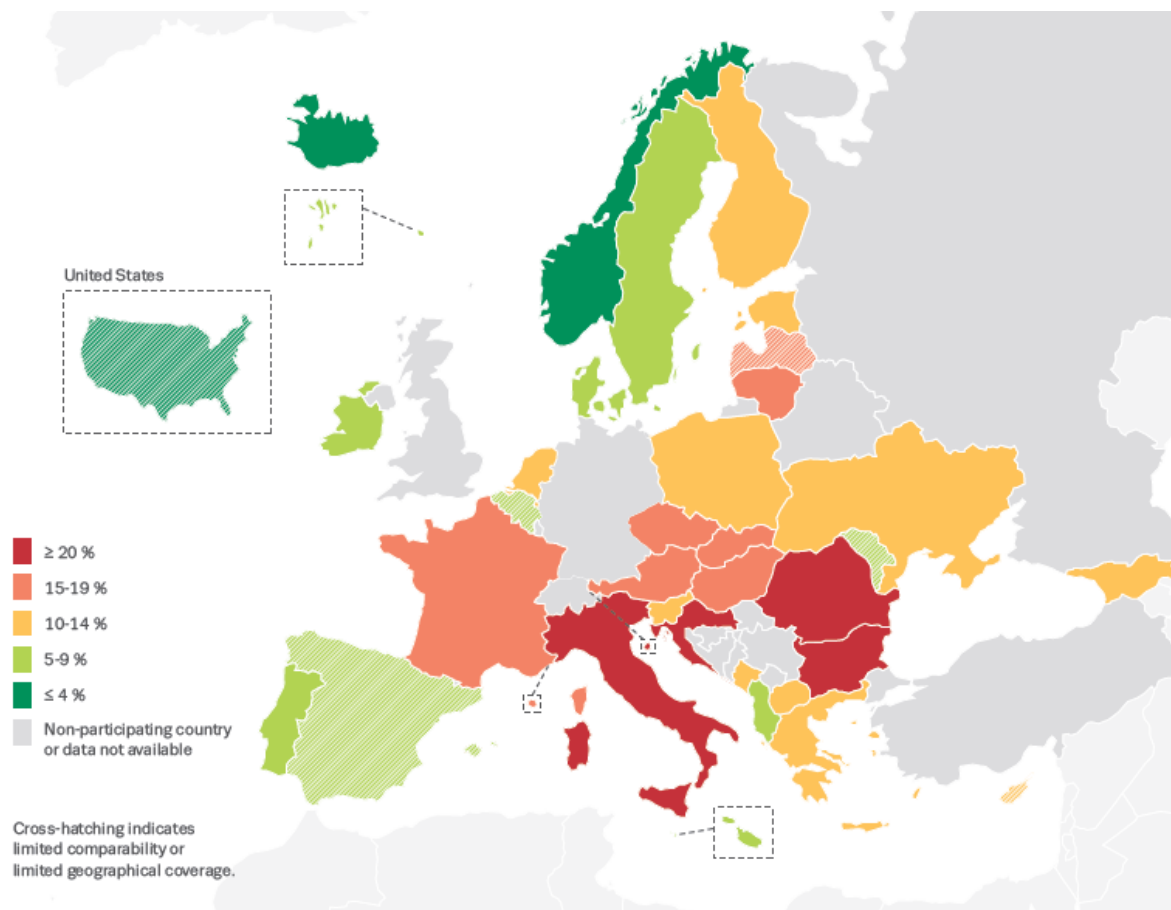

Internet, gaming a gambling

Kouření cigaret

Denní kouření v posledních 30 dnech

***zkušenost s tabákem mělo
46 % evropských studentů***

66,1 % v ČR

***21 % kouřilo v posledních 30
dnech***

29,9 % v ČR

12 % kouřilo denně

16,4 % v ČR

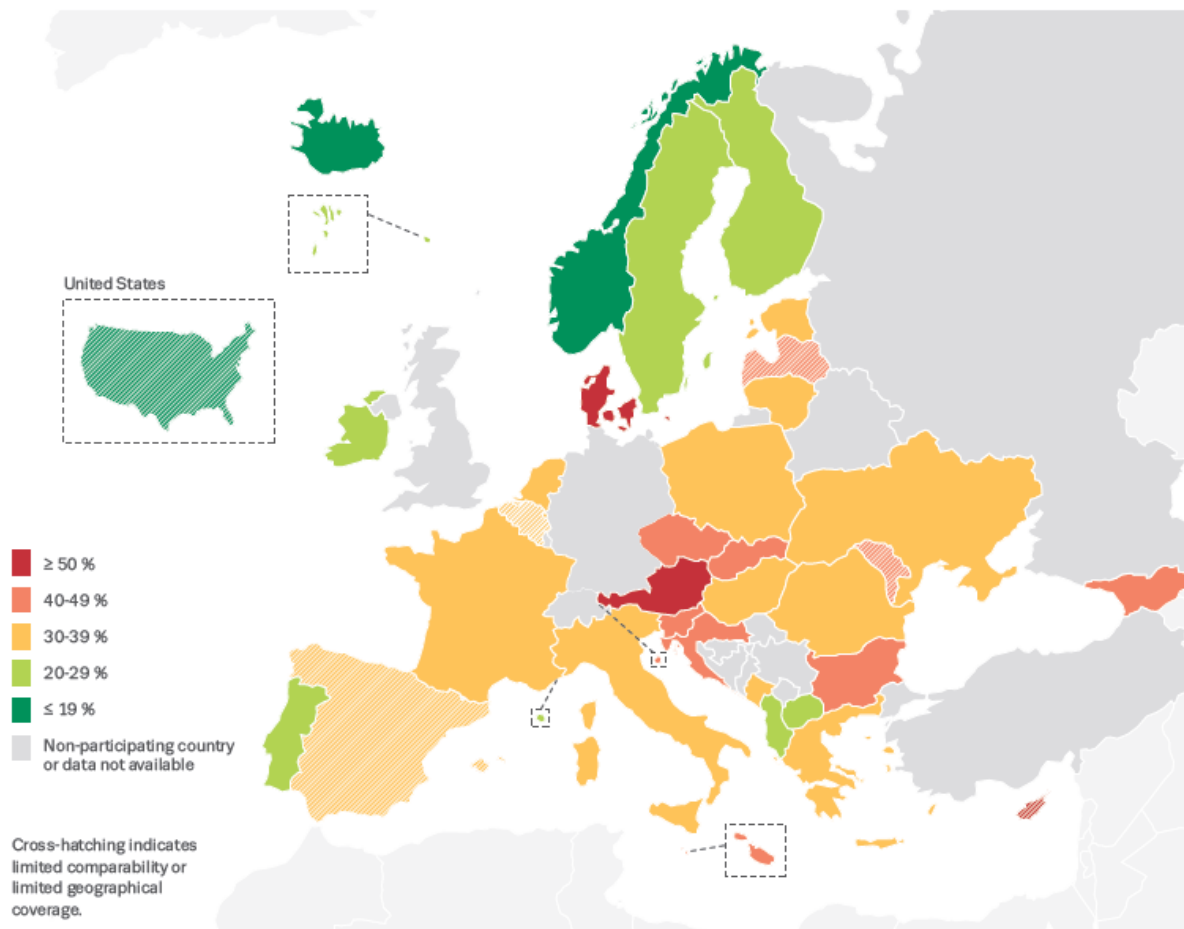
***3 % kouřila denně 11 a více
cigaret***

4,5 % v ČR

Rozpětí:

Norsko 2 % ... Bulharsko 25 %

> Konzumace alkoholu 5 a více sklenic při jedné příležitosti

alkohol v posledních 30 dnech pilo 48 % studentů

68,5 % v ČR

13 % se v posledních 30 dnech opilo

14,7 % v ČR

35 % mělo zkušenost s vypitím 5 a více sklenic alkoholu

41,9 % v ČR

12 % pilo nadměrné dávky alkoholu alespoň 1 týdně

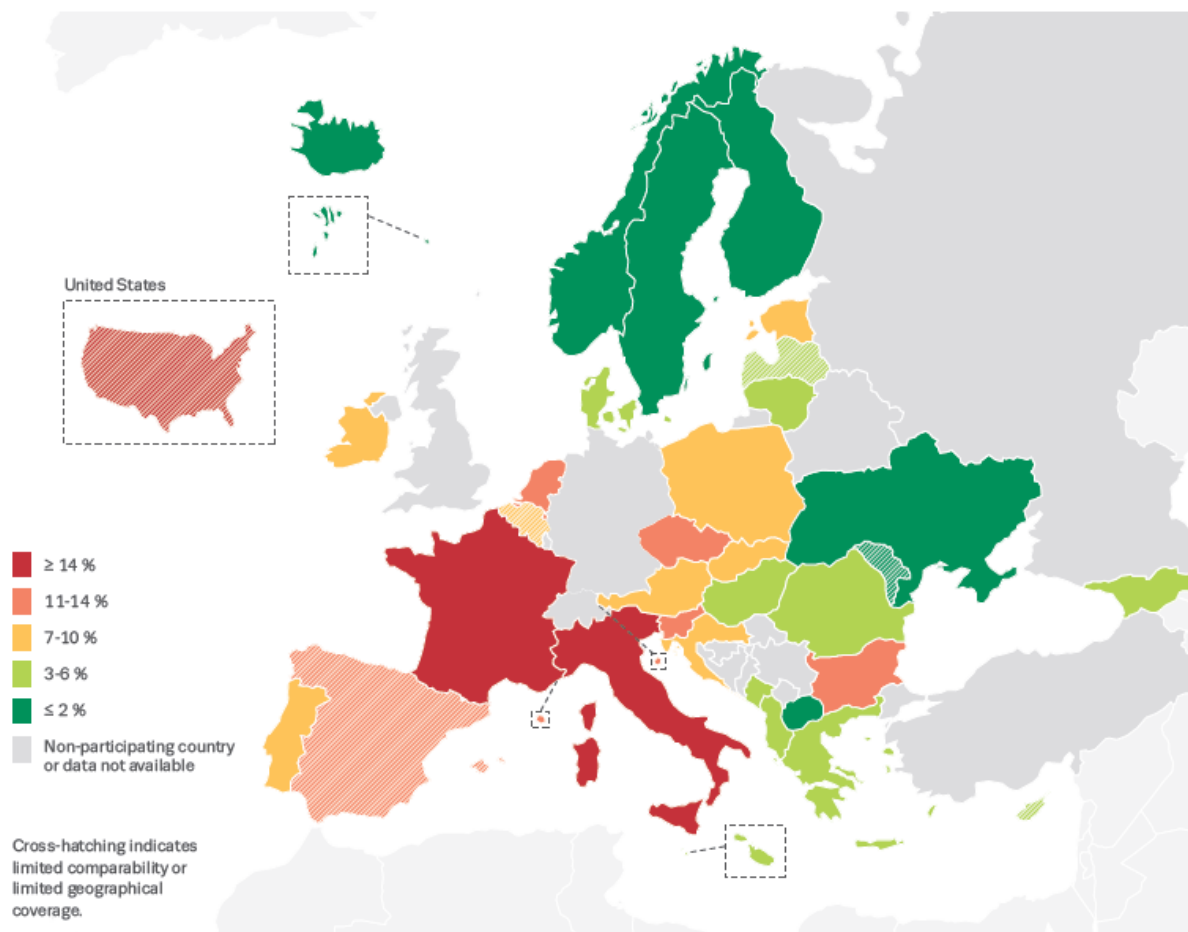
12,1 % v ČR

Rozpětí:

Island 8 % ... Dánsko 56 %

> Nelegální drogy

Konopné látky v posledních 30 dnech

zkušenost s konopnými látkami v životě mělo 16 % studentů

36,8 % v ČR

2 % zkusila extázi a kokain, 1 % pervitin, 4 % nové drogy

6 % užilo sedativa, 7 % těžké látky

v posledních 30 dnech užilo konopné látky 7 % studentů

12,8 % v ČR

Rozpětí:

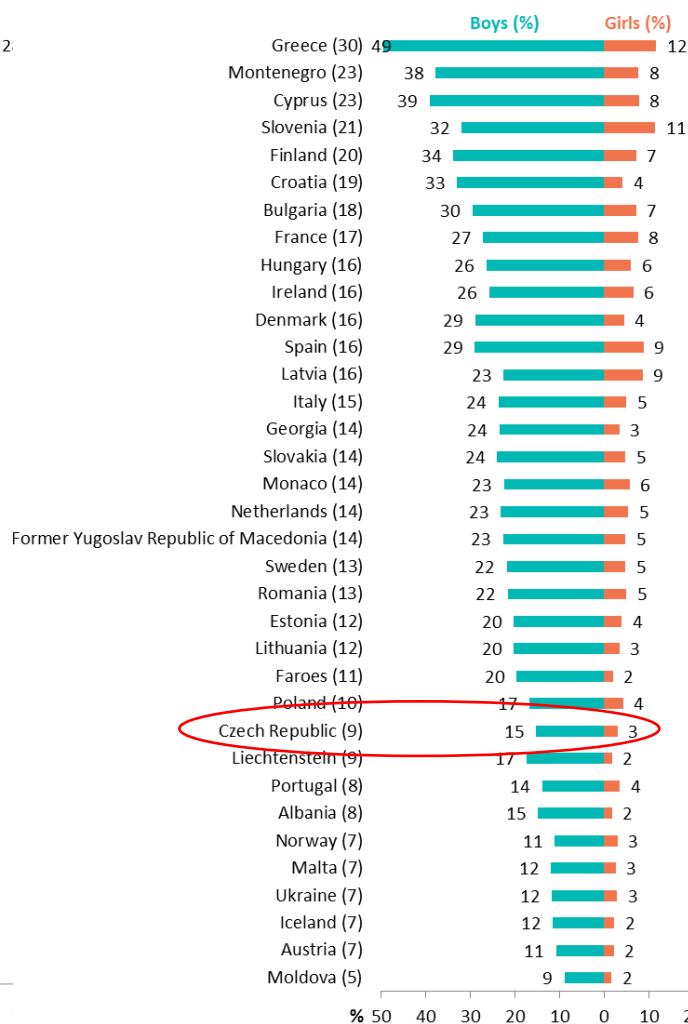
Faerské o. 1 %, Norsko, Finsko, Švédsko 2 % ... Itálie 15 %, Francie 17 %

Hraní on-line her a her o peníze

27 % v ČR

48 % téměř denně stahovalo hudbu nebo videa, 43 % vyhledávalo informace/surfovalo

9 % v ČR

> ČR v rámci Evropy

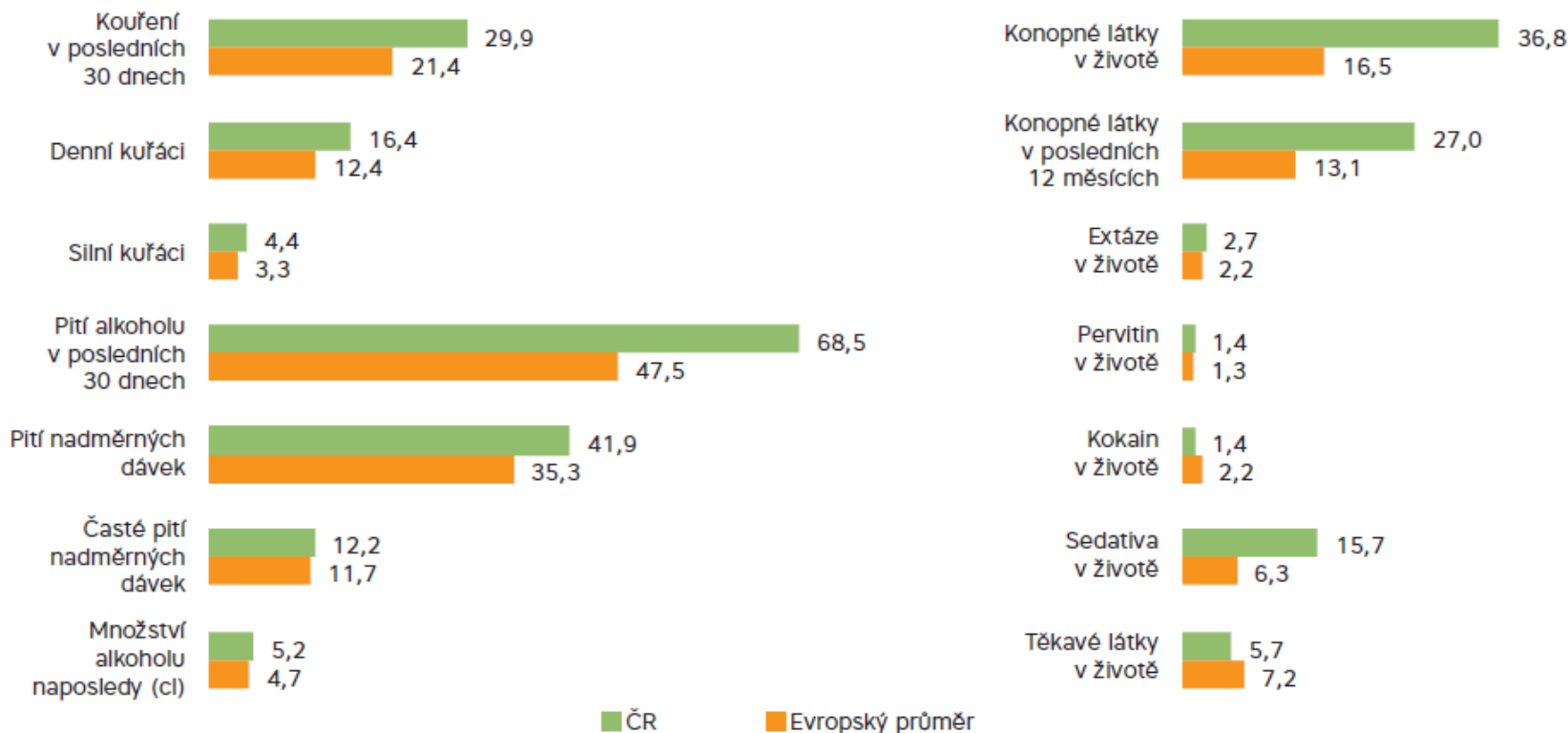
ČR nad evropským průměrem

prevalence kouření a konzumace alkoholu v posledních 30 dnech

raná zkušenost: do 13 let věku

vysoká dostupnost cigaret a alkoholu, i pro 16leté

vysoká prevalence zkušeností s konopnými látkami

> Trendy v Evropě v období 2011–2015

**pokles
zkušeností s
tabákem a
alkoholem**

**nižší výskyt
rizikových
forem
konzumace**

**přetrvává vysoká dostupnost
tabáku a alkoholu**

**stále je vysoký podíl studentů s
pravidelnou konzumací alkoholu**

**užívání nelegálních
drog je na stabilní
úrovni**

- nejčastěji užívanou nelegální drogou jsou konopné látky
- užívání jiných drog je na minimální úrovni

**zkušenosti s
konopím jsou
relativně vysoké**

- třetina studentů považuje konopí za snadno dostupné

**obavy vyvolávají
tzv. nové drogy a
nové formy
závislostí**

- rizikové chování ve vztahu k internetu
- hraní počítačových a hazardních her

> Předběžné výsledky 2015

*Můžeme
výsledkům
věřit?*

*Opravdu se
méně kouří?*

*Opravdu se
méně pije
alkohol?*

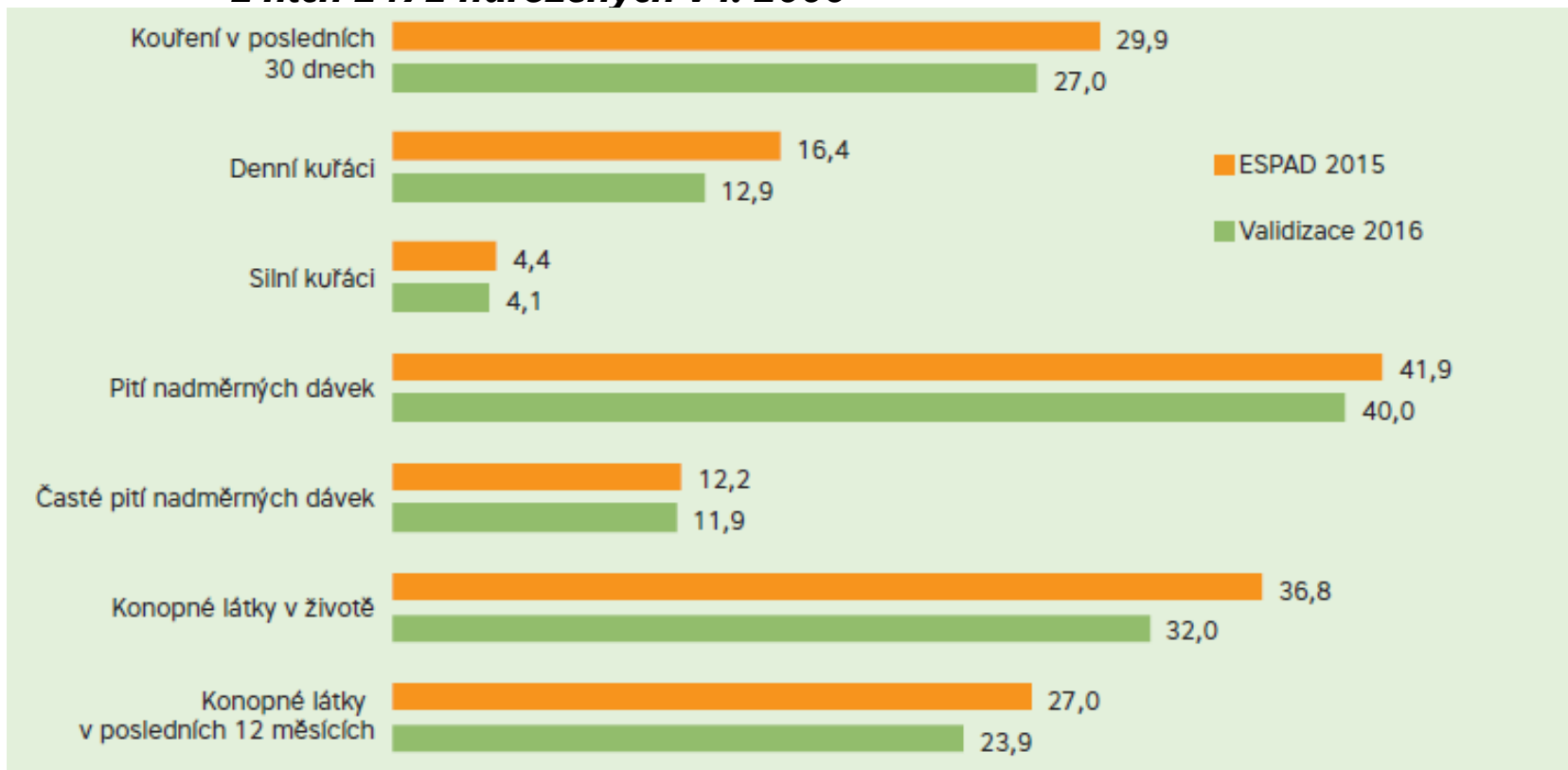
*Proč se holky
chovají jinak
než kluci?*

*Jak je to v
Evropě?*

Validizační studie v r. 2016

květen/červen 2016, 115 škol, N=5364 studentů všech typů škol

z nich 2471 narozených v r. 2000

> Interpretace trendů

> Podrobnější výsledky

www.espad.org, www.emcdda.europa.eu/news/home,
<https://www.youtube.com/emcddatube>

ESPAD The European School Survey Project on Alcohol and Other Drugs

www.drogy-info.cz

> Zaostřeno

5

září
2016

EVROPSKÁ ŠKOLNÍ STUDIE O ALKOHOLU A JINÝCH DROGÁCH (ESPAD) 2015

Toto číslo Zaostřeno přináší přehled hlavních zjištění a trendů v oblasti užívání návykových látek a dalších forem rizikového chování u české mládeže zjištěných prostřednictvím Evropské školní studie o alkoholu a jiných drogách (ESPAD) v roce 2015. Studie ESPAD je důležitým zdrojem informací o užívání návykových látek mezi evropskými školáky již od r. 1995, a je proto nedocenitelná pro sledování trendů v čase. Použití standardizovaných metod a nástrojů na reprezentativních souborech studentů ve věku 15–16 let poskytuje vysoce kvalitní porovnatelné údaje mezi jednotlivými zeměmi. V r. 2015 se konala již šestá vlna studie, zúčastnilo se jí 35 zemí včetně ČR.

Obsah

Studie ESPAD
 Kouření cigaret a konzumace alkoholu
 Zkušenosti s užíváním nelegálních drog
 Dostupnost návykových látek a subjektivní vnímání rizik
 Gaming a gambling
 Trávení volného času
 Mezinárodní srovnání

NUDZ
 Národní ústřední
 databáze závislostí

Toto číslo Zaostřeno vzniklo ve spolupráci s Národním ústředním databázem závislostí (NUDZ) a podporou projektu číslo LD1611 ze finanční podpory MŠMT v rámci programu NPU I.

Studie ESPAD

Informace o studii
 > Mezinárodní projekt ESPAD (Evropská školní studie o alkoholu a jiných drogách) je nepřetržitě zabezpečovanou studií zaměřenou na zjištění rozsahu užívání návykových látek u dospívajících. Projekt je realizován každé 4 roky od roku 1995, v roce 2015 tak proběhla již šestá vlna studie.

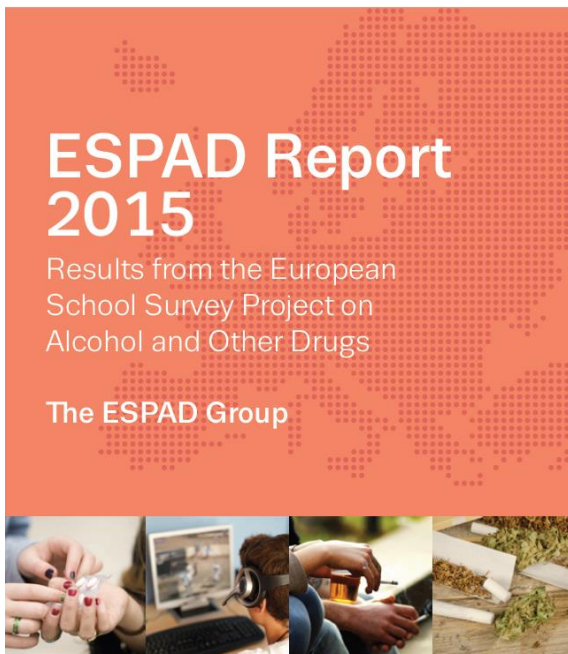
Hlavním cílem projektu ESPAD je podat přehled o rozsahu užívání legálních a nelegálních drog mezi mládeží a porovnat ji se situací v ostatních evropských zemích. Dalším cílem projektu je sledovat trendy ve vývoji situace od roku 1995 a analyzovat základní kontextové vztahy u vybraných indikátorů návykového chování (Hřebek, 2014). Výsledky zjištěné ve studii ESPAD slouží dlouhodobě také pro evaluaci strategií protidrogové politiky na evropské i národní úrovni a přípravu akčních

plánů, které definují konkrétní opatření v oblasti prevence a léčby užívání návykových látek (Hřebek, 2013).

Význam projektu spočívá ve vysoké míře srovnatelnosti výsledků mezi evropskými zeměmi, které je dosaženo důsledným dodržováním jednotné výzkumné metodologie ve všech zemích zapojených do projektu. Jednotná metodologie se týká obecné struktury, konkrétní výzkumné souboru, administrace sběru dat na školách, dotazníkového formuláře a přípravy datového souboru. Projekt na mezinárodní úrovni koordinuje dlouhodobě od počátku 90. let Švédská rada pro alkohol a jiné drogy (CAN), od roku 2007 je do koordinace projektu více zapojeno také Evropské monitorovací centrum pro drogy a drogovou závislost (EMCDDA), které podporuje

Vydává Úřad vlády České republiky > Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti > www.drogy-info.cz

> 1

Národní monitorovací
středisko pro drogy
a závislosti

Děkujeme za pozornost

Mgr. Pavla Chomynová

Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti

chomynova.pavla@vlada.cz

Národní ústav duševního zdraví

pavla.chomynova@nudz.cz

PhDr. Ladislav Csémy

Národní ústav duševního zdraví

ladislav.csemy@nudz.cz

Tento výstup vznikl za podpory projektu
číslo LO1611 za finanční podpory MŠMT v rámci
programu NPU I.

